

Πατάτες – ένα μοντέλο για ατελείωτα μακρά αναπαραγωγή ελαττωμάτων

Автор(и): Емил Иванов
Дата: 13.01.2016 *Брой:* 1/2016

Υπάρχει ένα πολύ επίμονο μυθολόγημα – ότι η παραγωγή πατάτας είναι εξ ορισμού σε παρακμή! Η λειτουργία ελεύθερης πτώσης, η οποία διαρκεί σχεδόν ένα τέταρτο του αιώνα, φαίνεται ατελείωτη, οι προσδοκίες για οποιαδήποτε αλλαγή είναι πιο από λεπτές, και η τάση δείχνει σταθερά αρνητικές παραμέτρους. Μέχρι σήμερα, συνεχίζεται η τσιμεντένωση των παλιών αρνητικών τάσεων, και τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται.

Πρόκειται για μια πραγματική αποτυχία ενός ολόκληρου κλάδου, ο οποίος, όμως και να το δει κανείς, έχει τη δική του σχετική θέση και σημασία στη γεωργία και τη διατροφική αλυσίδα. Η υπόθεση παίρνει μια ακόμα πιο θλιβερή διάσταση αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το terroir των κύριων «πατατοπαραγωγικών» μας περιοχών – Σαμοκόβ, Σμολγιάν, Πίρντοπ, Πέρνικ – υπερτερεί

από πολλές απόψεις όχι μόνο ενός ή δύο πολύ επιτυχημένων ανατολικοευρωπαϊκών και δυτικοευρωπαϊκών προορισμών.

Στη Βουλγαρία, οι εκτάσεις που καταλαμβάνονται από πατάτες τα τελευταία χρόνια έχουν μειωθεί σε περίπου 120.000 στρέμματα, με μέση απόδοση 1300–1500 κιλά/στρέμμα. Το μη ικανοποιητικό επίπεδο απόδοσης, ένα από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη, είναι αποτέλεσμα ενός συνόλου συνθηκών και λόγων μη τήρησης των βασικών στοιχείων της τεχνολογίας καλλιέργειας για πατάτες κατανάλωσης και σπόρου, ενός διαλυμένου συστήματος συντήρησης ποικιλιών και σποροπαραγωγής, χρήσης χαμηλής ποιότητας φυτευτικού υλικού, υψηλού μολυσματικού φορτίου στη χώρα, χαμηλού επιπέδου της υλικοτεχνικής βάσης, έλλειψης μηχανημάτων συγκομιδής σε ορεινές περιοχές, έλλειψης σύγχρονων εγκαταστάσεων αποθήκευσης πατάτας, αποθηκών κ.λπ. Αυτοί οι λόγοι οδηγούν στην παραγωγή ακριβού, χαμηλής ποιότητας φυτευτικού υλικού, το οποίο προκαλεί αύξηση των εισαγωγών. Οι μεγάλες ετήσιες εισαγωγές, αφενός προκαλούν την εμφάνιση πολλών νέων ασθενειών και εντόμων, και αφετέρου – δημιουργούν ευκαιρίες για αστάθεια και εξάρτηση.

Ποιοι είναι οι ένοχοι για αυτή την συγκλονιστική, αποκαλυπτική εικόνα; Φυσικά, είμαστε μακριά από τη σκέψη και την αρμοδιότητα να κάνουμε μια τομή του προβλήματος και να επιδείξουμε λεπτομερώς την ευθύνη των συγκεκριμένων θεσμών, των οποίων οι εκδηλώσεις απάθειας, αδιαφορίας, πλήξης και ανεπάρκειας βρίσκονται στη ρίζα αυτής της δραματικής κατάρρευσης. Μερικοί αναλυτές του θέματος ισχυρίζονται ότι η έλλειψη τεχνολογικής πληροφόρησης μεταξύ των παραγωγών είναι ένας από τους βασικούς λόγους για την καλπαστική αταξία. Σήμερα στη γεωργία, πολλά λέγονται και γράφονται για το δικαίωμα κάθε παραγωγού σε ενημερωμένη επιλογή, ανεξάρτητα από την κλίμακά του. Σε μια τέτοια περίπτωση, ποιοι είναι οι μηχανισμοί, η μηχανική και οι παράγοντες που θα έπρεπε να τοποθετήσουν ένα μεγάλης κλίμακας, αντικειμενικό, συγκεκριμένο και ενημερωμένο περιβάλλον πληροφόρησης; Αυτοί είναι το Υπουργείο Γεωργίας και Δασών, η Γεωργική Ακαδημία, η Εθνική Υπηρεσία Γεωργικής Συμβουλευτικής, ο Σύνδεσμος Παραγωγών Πατάτας και τα γραφεία πολυεθνικών αγροχημικών και σποροπαραγωγικών εταιρειών. Ακολουθώντας τους κανόνες και τη λογική, θα μπορούσε κανείς να πει ότι το κράτος – στο πρόσωπο του ΥΓΔ – εξάντλησε τον ενθουσιασμό και την ενέργειά του με την επίλυση του επώδυνου ζητήματος – την αύξηση των επιδοτήσεων για τους παραγωγούς λαχανικών, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών πατάτας, κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2014–2020, στο πλαίσιο της ΕΕ. Αλλά αυτό απέχει πολύ από το αρκετό! Όχι λιγότερο επειδή η παραγωγή πατάτας στη Βουλγαρία συγκεντρώνεται κυρίως σε ορεινές και ημι-ορεινές περιοχές, είναι κατά κύριο λόγο μικρής κλίμακας, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της, και χρειάζεται μια ευρείας κλίμακας σχέδιο προστασιών, ρυθμιστικών μηχανισμών και πηγών πληροφόρησης. Το εν λόγω κράτος (εννοούμε το ΥΓΔ) δεν διαθέτει εθνική αντίληψη για την ανάπτυξη του υπο-κλάδου βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, πόσο μάλλον οποιαδήποτε ιδέα για την πληροφοριακή του εξυπηρέτηση. Αυτό το καθήκον έχει ανατεθεί στο κατώτερο επίπεδο – στη Γεωργική Ακαδημία και στον Οργανισμό Γεωργικής Συμβουλευτικής. Αλλά αυτοί, όπως είναι γνωστό, βρίσκονται σε μια αόριστη περίοδο μεταρρύθμισης. Και προς το παρόν, δεν μπορούν να ασχοληθούν με εκπαίδευση και πληροφοριακές υπηρεσίες. Οι πιο παρατηρητικοί θα

παρατηρήσουν ότι η ηγεσία του Συνδέσμου Παραγωγών Πατάτας έχει μια κομφορμιστική στάση. Προσπαθεί πολύ σκληρά να ενημερώσει τα πιο πρωτογενή μέλη του – κυρίως μεγάλους αγρότες – για το πώς να αποκτήσουν πιο εύκολα και γρήγορα τα οφέλη της χρηματοδότησης της ΕΕ. Και ίσως γι' αυτό δεν του μένει πολύς χρόνος για «παρεμφερείς» δραστηριότητες... Για τις πολυεθνικές εταιρείες, η παραγωγή πατάτας στη Βουλγαρία δεν είναι προτεραιότητα επιχείρησης, και επενδύουν πολύ μέτριους πόρους στην πληροφοριακή κατεύθυνση. Για την οποία, ωστόσο, δεν μπορούν να κατηγορηθούν με κανέναν τρόπο.

Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, είναι αδιανόητο η Μπράουινιανή κίνηση της παραγωγής πατάτας να συνεχιστεί για πάντα! Αν θέλεις να είσαι επιτυχημένος, αν θέλεις να κερδίσεις και να προχωρήσεις μπροστά, δεν μπορείς να αφεθείς στη ροή. Για να συμβεί η απαραίτητη μετασχηματισμός, εκσυγχρονισμός και εντατικοποίηση, πρέπει πρώτα να αλλάξει η στάση απέναντι στην παροχή πληροφοριών. Σε αυτή την περίπτωση, η Γεωργική Ακαδημία είναι αυτός ο θεσμός που θα έπρεπε να είναι υπεύθυνος για τη δομήση μιας λειτουργικής δεξαμενής πληροφοριών για όλη τη γεωργία, καθώς και για την παραγωγή πατάτας. Μιλάμε για πολιτική, διοικητική ικανότητα, επιστημονικό δυναμικό.

Λαμβάνοντας υπόψη την πρόβλεψη για αναμενόμενο αυξημένο ενδιαφέρον για την παραγωγή πατάτας στη χώρα μας, που οδηγείται από οικονομικό συμφέρον – την αύξηση των επιδοτήσεων, το περιοδικό «Φυτοπροστασία» προσκάλεσε κορυφαίους επιστημονικούς ειδικούς να ενημερώσουν τους αναγνώστες σε βασικά ζητήματα της τεχνολογίας καλλιέργειας της καλλιέργειας – ποικιλίες, φυτοπροστασία και λίπανση.